

23 augustus 2016

Aanbevelingen beschermd en begeleid wonen

De landelijke vereniging RIBW Alliantie is het samenwerkingsverband van 22 landelijke RIBW's. De leden van de centrale cliëntenraden binnen deze alliantie komen jaarlijks bijeen op de landelijke ontmoetingsdag.

In 2016 lag de organisatie in handen van de cliëntenraad van RIBW Zaanstreek Waterland West-Friesland en Alice Makkinga, Ondersteuning & Advies. De dag stond in het teken van het toekomstperspectief cliëntenraden RIBW. Onderdeel van de dag was het bespreken van het rapport van de commissie Dannenberg over de toekomst van het beschermd wonen.

De leden van de centrale cliëntenraden zijn bij uitstek ervaringsdeskundig als het gaat om het zien van mogelijkheden en uitdagingen binnen het veranderende landschap van het beschermd wonen. Vanuit deze expertise willen de centrale cliëntenraden van de 22 landelijke RIBW's u deze aanbevelingen voor de toekomst van het beschermd en begeleid wonen geven.

Het rapport Dannenberg benoemt op pagina 24 een achttal condities voor sociale inclusie:

1. Versterken van zelfmanagement, ervaringsdeskundigheid en informele zorg
2. Garanderen van langdurige begeleiding met flexibele intensiteit
3. Ondersteuningscontinuüm voor herstel en participatie
4. Een breed arsenaal van woonvarianten
5. Beschikbare en betaalbare wooneenheden
6. Laagdrempelige toegang tot zorgfuncties
7. Duurzaam samenwerken tussen gemeenten en zorgverzekeraars
8. Borgen van kwaliteit en vraaggerichtheid van ondersteuning

De kernactiviteiten van de RIBW's leveren hier vanuit de herstelgedachte een waardevolle bijdrage aan.

Algemeen

- Ga in gesprek met cliëntenraden in uw gemeente. Betrek cliëntenraden bij uw beleid, zowel vooraf, tijdens als bij de evaluatie.
- Maak gebruik van cliëntenraden bij het ophalen van cliënt ervaringen. Zij hebben als geen ander kennis van praktische haalbaarheid en mogelijkheden voor cliënten en kunnen meedenken over het optimaliseren van voorwaarden voor participatie van Ggz cliënten: bij het ontwikkelen van mogelijkheden voor inclusief wonen, bij het vergroten van de toegankelijkheid en beschikbaarheid van kennis bij de sociale wijkteams, buurthuizen, sportvoorzieningen, scholingsmogelijkheden en bij het vergroten van mogelijkheden op het gebied van arbeidsparticipatie.
- Borg/verplicht de medezeggenschap bij zorgaanbieders en andere partners. Ook hier kan de expertise vanuit cliëntperspectief een meerwaarde leveren aan de ideeën, werkwijze en koers van de verschillende instellingen.
- Kijk waar de regeldruk neer wordt gelegd. Bij de kwetsbare burger, of bij de instanties.

Huisvesting

Het vinden van een goede woonplek is voor veel cliënten een groot knelpunt.

Aanbeveling:

- Inventariseer hoeveel inwoners behoefte hebben aan goede betaalbare huisvesting en maak afspraken met de woningbouwcorporatie.
- Zorg voor goede, betaalbare huisvesting op de juiste plek voor mensen met een kleine beurs. Onderdeel hiervan is ook de financiële stabiliteit van de cliënt.
- Door wisselende belastbaarheid van cliënten is het voor hen moeilijk een baan te krijgen en/of te behouden. Neem dit gegeven mee als onderdeel van beleid.
- Het zogenaamde 'omklappen' van woningen moet makkelijker geregeld kunnen worden. Hierdoor kan de cliënt zijn kwetsbare netwerk mogelijk behouden.
- Faciliteer dat burgers open staan voor mensen met een (niet zichtbare) beperking. Inclusie heeft niet alleen te maken met fysieke woonruimte, maar juist met sociale interactie tussen verschillende mensen.

Dagactivering

Dagactivering is van groot belang voor cliënten.

Aanbeveling:

- Waardeer verschillende vormen van dagactivering op dezelfde manier, bv dagbesteding, vrijwilligerswerk, werk voor de cliëntenraad, werk-leertraject.
- Stimuleer samenwerking tussen instanties die dagbesteding, opleiding en werk(trajecten) aanbieden. Goede doorstroming en afstemming is essentieel.
- Zorg dat cliënten gebruik kunnen maken van de dagbesteding door goede vervoersvoorzieningen, vooral in de buiten/plattelandsgebieden.
- Kijk naar toegankelijkheid van buurthuizen, open universiteiten, etc. Ga in overleg met cliëntenraden om met hen te praten over het vergroten van mogelijkheden hiertoe. Denk bij toegankelijkheid niet alleen aan openingsuren en soorten activiteiten, maar ook aan de aanwezigheid van competente begeleiding.

Sociale wijkteams

De sociale wijkteams vormen een belangrijke schakel bij de toekenning van begeleiding/ondersteuning. Het 'keukentafelgesprek' is hierbij cruciaal.

Aanbeveling:

- Zorg dat er binnen het sociale wijkteam voldoende kennis/aandacht komt voor mensen met psychosociale problematiek.
- Maak bij het opstellen van een persoonlijk ondersteuningsplan zoveel mogelijk gebruik van de zelfregie mogelijkheden van de klant.
- Maak gebruik van ervaringsdeskundigen en beloon hen voor hun inzet, bijvoorbeeld door ervaringsdeskundigen in te zetten als onafhankelijke cliëntondersteuner.
- Betrek ook wijkbewoners en cliëntenraden in de regio bij de samenstelling van het wijkteam.

Stigma

Helaas ervaren cliënten nog (te) vaak dat ze niet welkom zijn in een buurthuis, wijk of andere lokale voorziening. Veelal heeft dit te maken met vooroordelen en onbekendheid met psychosociale problematiek.

Aanbeveling

- Wees er alert op dat een voorziening voor alle doelgroepen toegankelijk moet zijn. Iedereen moet mee kunnen doen is een mooi uitgangspunt, maar besteed hierbij ook aandacht aan stigma's, vooroordelen die veel inwoners hebben t.a.v. mensen met psychosociale problematiek. (M.a.w.: inwoners moet ook open staan voor mensen met een beperking).

STICHTING anton constandse

RIBW ARNHEM & VELUWE VALLEI

RIBW Gooi & Vechtstreek

ribw nijmegen & rivierland

BRABANT

W basis voor herstel

kwintes

LISTER

Promens Care

hvoquerido

RIBW

ZAANSTREEK WATERLAND WEST-FRIESLAND

zoals
jij

pameijer

RIBW

Kamerling/Arnhemland en de Veluwe

In Nederland zijn er 22 RIBW's, ontstaan eind jaren tachtig met als doel mensen met psychiatrische problematiek een beschermde woonomgeving te bieden. In de loop der jaren is het beeld van de cliënt en zijn optimale begeleiding veranderd, zowel in de maatschappij als binnen de RIBW's. Een RIBW begeleidt mensen met langdurige psychiatrische problemen nog steeds. Het beeld van blijvend wonen voor cliënten is echter verschoven naar tijdelijk woonruimte en ondersteuning bieden, zolang als nodig en zo kort als kan. Daarnaast vindt een verschuiving plaats, waarbij een RIBW ondersteuning en begeleiding biedt aan een steeds groter wordende groep zelfstandig wonende cliënten. De ondersteuning geeft een RIBW op gebieden als wonen, werk/zinvolle daginvulling, psychische/lichamelijke gezondheid, sociale relaties en financiën/administratie. Doel is om zo goed en zo zelfstandig mogelijk in de samenleving te functioneren. Een RIBW werkt herstelgericht. Cliënten zijn zelf 'de regisseurs' van hun leven: hun eigen wensen en doelen staan centraal.

Cliëntenraden RIBW zijn al jaren actief betrokken bij het tot stand komen van beleid binnen de eigen instelling, zoals wettelijk is vastgelegd binnen de WMCZ. Sinds 1 januari 2015 valt financiering van de begeleiding/ondersteuning onder de Wmo. De lokale overheid is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wmo. De gemeente moet in haar verordening aangegeven dat zij het van belang vindt dat bij aanbieders van zorg medezeggenschap van cliënten geregeld moet zijn. Bij een goede medezeggenschapstructuur binnen de zorginstantie waar de gemeente mee samenwerkt kan de meerwaarde van cliëntenperspectief beter geborgd worden.

RIBW
GROEP OVERIJSSSEL

Levanto
GROEP

Yulius
VOOR GASTVULLE GEZONDHEID

cordaan

PERSPECTIEF

met ggz

Eleos
geïntegreerde ggz

Riwis
ZORG & WELZIJN

IRISZORG

Fonteyenburg
begeleidt wonen